

Kaple sv. Antonína Paduánského u Javorníku

Pokud se na svých procházkách vydáte po červeně značené turistické trase na zříceninu hradu Rychleby, kousek za zámeckým parkem narazíte u okraje lesa na opravenou kapli sv. Antonína Paduánského, místo jinak zvané U Antoníčka nebo jenom Antoníček.

Ve Slezsku hojně uctíváný sv. Antonín Paduánský žil ve 13. století a zemřel v severoitalském městě Padova (odtud Paduánský), byl členem řádu sv. Františka z Assisi (jinak též řád menších bratří - minorité), řádu, který kázal přísnou chudobu a pokoru. Podle legendy chtěl kdysi sv. Antonín kázat ve městě Rimini, ale nenašel žádné posluchače. Obrátil se tedy k rybám, které podle legendy ihned připluly ke břehu a pozorně mu naslouchaly. Takto je často i zobrazován. Nejčastějšími atributy sv. Antonína Paduánského je kniha a lilie, dále ryba, osel a především malý Ježíšek, kterého světec ve františkánském rouchu chová v náručí.

Podle pověsti v lese, kde stojí dnešní kaple, upevnil na dubu obraz sv. Antonína Paduánského učitelství pomocník Adam Antonín. Tento mladík v zoufalství nad ztrátou milované dívky, která zemřela na následky mučení, poté co byla obžalována z čarodějnictví, utekl do lesů. V tomto případě bychom mohli uctívání sv. Antonína Paduánského zasadit do 17. století. Protože však nemáme písemné zprávy o tom, že by v Javorníku proběhly čarodějnické procesy (pouze nepřímé důkazy v podobě tradovaných názvů některých míst), můžeme za pravdivější považovat další legendu, která se k tomuto místu váže. Za druhé slezské války v letech 1744-1745 byl za zámek Jánský Vrch v Javorníku usazen batalion Chorvatů pod vedením Hegaditze den Wald, ti měli chránit Rakušáky před vpádem Prusáků ze zad. Žoldnéři ovšem trpěli nedostatkem vody, a tak začali kopat a hledat tak dlouho, až našli nedaleko zřídlo vody. Jeden z velitelů vyřezal z vděčnosti za záchranu z lipového dřeva sochu sv. Antonína a pověsil ji na smrk na místě pramene pitné vody. Zde pak byla později zbudována dřevěná kaple, která byla jako zchátralá nahrazena v roce 1806 kamennou novostavbou opatřenou věžičkou se zvonem. I tato kaple postupně zchátrala, v letech 1893-1894 byla stržena a nahrazena novou kaplí postavenou javornickým stavitelem Aloisem Utnerem. Stavbu financovala manželka koželuha Aloise Lorenze Emilie jako poděkování za záchranu syna, který spadl do rybníka. Kostelík byl vysvěcen 21. června 1896 proboštem Josefem Schindlerem. V blízkém okolí tohoto poutního byla zřízena také studánka, kamenný stůl, lavice a grotta se sochou sv. Antonína (později P. Marie). Vedle údajně stála i hospoda hostinské Heleny Rischer. Kaple byla po 2. světové válce devastována, hodně byla poškozena střecha, vybita vitrážová okna a zničeno vybavení. Na počátku 90. let byla devastovaná kaple opravena a již s novodobým vybavením slavnostně vysvěcena olomouckým arcibiskupem Graubnerem 13. července 1993.

Kaple je postavena v neogotickém slohu. Na vnější straně presbytáře je dochována zarděná tabulka s daty vzniku kapličky. Vevnitř se nachází obraz sv. Antonína Paduánského, který nahradil původní obraz – kopii Marii Pomocné od Lukáše Cranacha st., dále socha P. Marie - Matky Boží a sv. Antonína s Ježíškem. Poutě se zde konají v blízkosti svátku sv. Antonína (tedy kolem 13. června).